

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การเสียภาษีมูลค่าเพิ่มกรณีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
รับเป็นตัวแทนรับชำระค่าไฟฟ้าผ่านเคาน์เตอร์ของธนาคาร

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้มีหนังสือ ที่ ผกม/๗๙๐๔ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๗ สรุปความได้ว่า ธ.ก.ส. มีความประสงค์ที่จะให้บริการเป็นตัวแทนการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) ในการรับชำระค่าไฟฟ้าผ่านเคาน์เตอร์ธนาคารด้วยระบบ Payment พร้อมทั้งออกใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี/ใบกำกับภาษีอย่างย่อแทน กฟภ. และจะเรียกเก็บค่าบริการจากลูกค้าครั้งละ ๑๐ บาท อันเป็นการดำเนินการประกอบกิจการตามวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๑๐ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. ๒๕๐๙ ที่บัญญัติให้ ธ.ก.ส. มีอำนาจกระทำการเป็นตัวแทนของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจเพื่อจ่ายเรียกเก็บ หรือรับชำระค่าที่ดิน ค่าเช่าอาคารลงทุน ค่าบริการ ค่าธรรมเนียม หรือเงินประเภทอื่นตามที่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจได้มอบหมายให้ธนาคารจ่าย เรียกเก็บ หรือรับชำระจากบุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือเป็นตัวแทนของบุคคลอื่น เพื่อดำเนินการดังกล่าวได้โดยไม่ต้องเป็นไปตามข้อบังคับของธนาคาร แต่เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปโดยถูกต้อง ธ.ก.ส. จึงได้หารือไปยังกรมสรรพากร

กรมสรรพากรพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ ธ.ก.ส. จะเป็นตัวแทนรับชำระเงินค่าสินค้าหรือค่าบริการ และออกใบเสร็จรับเงิน ใบกำกับภาษีอย่างย่อแทนผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการเป็นการประกอบกิจการที่เข้าลักษณะการให้บริการตามมาตรา ๗๗/๑ (๑๐) แห่งประมวลรัษฎากร และเนื่องจากการให้บริการดังกล่าวอาศัยอำนาจตามมาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรฯ จึงเข้าลักษณะเป็นกิจการเฉพาะอย่างที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจการธนาคาร ซึ่งมาตรา ๙๑/๔ (๒) แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบกับมาตรา ๓ (๗) แห่งพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการกำหนดกิจการเฉพาะอย่างที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจการที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะให้เป็นกิจการที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ ๒๔๖) พ.ศ. ๒๕๓๔ กำหนดให้การให้บริการดังกล่าวของธนาคารอยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม อย่างไรก็ตาม แม้ว่า ธ.ก.ส. จะได้รับยกเว้นภาษีอากรตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรฯ แต่ก็ไม่สามารถนำบทบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับกับการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากรได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๓๔ ธ.ก.ส. จึงต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการประกอบกิจการดังกล่าวตามมาตรา ๘๕/๑ แห่งประมวลรัษฎากร และผู้ประกอบการตัวแทนซึ่งได้รับแต่งตั้งให้รับชำระค่าสินค้าหรือค่าบริการ และออกใบกำกับภาษีแทนผู้ประกอบการจดทะเบียนตัวการจะต้องเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียน

ซึ่งคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรา ๘๒/๓ และมาตรา ๘๖/๕ (๔) แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบกับกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔๘ (พ.ศ. ๒๕๓๘) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการขายสินค้าหรือการให้บริการอื่นตามมาตรา ๘๖/๕ (๔) แห่งประมวลรัษฎากร และประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ ๖๘) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการออกใบกำกับภาษีโดยตัวแทน และกำหนดรายการในใบกำกับภาษีตามมาตรา ๘๖/๕ (๔) แห่งประมวลรัษฎากร

ธ.ก.ส. มีความเห็นแตกต่างกับความเห็นของกรมสรรพากร โดยเห็นว่า การประกอบกิจการดังกล่าวเป็นการดำเนินการประกอบกิจการของ ธ.ก.ส. ตามมาตรา ๑๐ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรฯ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการประกอบกิจการธนาคารอันเป็นปกติธุระของ ธ.ก.ส. ตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรฯ ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะและอยู่ในบังคับต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะตามนัยมาตรา ๔๑/๒ (๑) แห่งประมวลรัษฎากร หากใช่เป็นการประกอบกิจการเฉพาะอย่างของกิจการธนาคารซึ่งอยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรา ๔๑/๔ แต่อย่างใดไม่ แต่โดยที่มาตรา ๔๑/๓ (๑) แห่งประมวลรัษฎากร บัญญัติให้การประกอบกิจการของ ธ.ก.ส. ได้รับยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะ การให้บริการทางการเงินของ ธ.ก.ส. โดยเป็นตัวแทนรับชำระค่าสาธารณูปโภคหรือค่าสินค้าและบริการ จึงเป็นการประกอบกิจการที่ได้รับการยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะตามบทบัญญัติดังกล่าว ธ.ก.ส. จึงย่อมไม่อยู่ในบังคับที่จะต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรา ๗๗/๓ แห่งประมวลรัษฎากร ตามนัยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (เรื่องเสร็จที่ ๑๒๕/๒๕๕๒)

ดังนั้น เพื่อให้การบริการทางการเงินโดยเป็นตัวแทน กฟภ. ในการรับชำระค่าไฟฟ้าผ่านเคาน์เตอร์ธนาคารด้วยระบบ Payment ของ ธ.ก.ส. เป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย ธ.ก.ส. จึงขอหารือว่า การประกอบกิจการเป็นตัวแทนรับชำระค่าสาธารณูปโภคหรือค่าสินค้าและบริการของ ธ.ก.ส. จะต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๒) ได้พิจารณาข้อหารือของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมสรรพากร) และผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นธนาคารที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์การเกษตร ประกอบธุรกิจอื่นอันเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนการประกอบเกษตรกรรม ดำเนินงานเป็นสถาบันการเงินเพื่อการพัฒนาชนบท รวมทั้งให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์เพื่อใช้ดำเนินงานภายใต้ขอบเขตวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสหกรณ์ ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔^๑ แห่งพระราชบัญญัติ

^๑ มาตรา ๔ ธนาคารมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์การเกษตรสำหรับการ

(ก) ประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรืออาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม

(ข) ประกอบอาชีพอย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้

(ค) พัฒนาความรู้ในด้านเกษตรกรรมหรืออาชีพอย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้หรือพัฒนา

คุณภาพชีวิตของเกษตรกรหรือครอบครัวของเกษตรกร

(มีต่อหน้าถัดไป)

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. ๒๕๐๙ และในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ ธ.ก.ส. มีอำนาจดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยการประกอบกิจการเป็นตัวแทนรับชำระค่าไฟฟ้าจากลูกค้าของธนาคารเพื่อส่งมอบให้แก่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) และเรียกเก็บค่าบริการจากลูกค้านั้น เป็นการประกอบกิจการที่ ธ.ก.ส. มีอำนาจกระทำได้ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐ (๑๑)^๖ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรฯ จึงเป็นการประกอบกิจการการธนาคารตามกฎหมายเฉพาะซึ่งต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะตามมาตรา ๙๑/๒ (๑)^๗ แห่งประมวลรัษฎากร แต่โดยที่มาตรา ๙๑/๓ (๑)^๘ แห่งประมวลรัษฎากรกำหนดให้การประกอบกิจการของ ธ.ก.ส. ได้รับยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะ ประกอบกับมาตรา ๗๗/๓^๙ แห่งประมวลรัษฎากร ได้บัญญัติให้กิจการที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะตามมาตรา ๙๑/๒ หรือ

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๑)

(ง) ดำเนินกิจการตามโครงการที่เป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนการประกอบเกษตรกรรม ซึ่งเป็นการดำเนินการร่วมกับผู้ประกอบการ เพื่อเพิ่มรายได้หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรหรือครอบครัวของเกษตรกร

(๒) ประกอบธุรกิจอื่นอันเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนการประกอบเกษตรกรรม

(๓) ดำเนินงานเป็นสถาบันการเงินเพื่อการพัฒนาชนบท โดยให้ความช่วยเหลือทางการเงินหรือการบริหารจัดการแก่บุคคล กลุ่มบุคคล ผู้ประกอบการ กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชน รวมทั้งองค์กรที่จัดตั้งขึ้นในรูปแบบใดที่มีวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนการประกอบอาชีพของเกษตรกรหรือชุมชน ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ของเกษตรกรหรือชุมชนให้มีประสิทธิภาพทั้งในด้านการลงทุน การผลิต การแปรรูป และการตลาด หรือเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในด้านเศรษฐกิจหรือเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

(๔) ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ เพื่อใช้ดำเนินงานภายใต้ขอบเขตวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสหกรณ์

การให้ความช่วยเหลือทางการเงินตามความในวรรคหนึ่ง (๑) (ข) (ค) และ (ง) รวมทั้งการดำเนินการตามความในวรรคหนึ่ง (๒) (๓) และ (๔) ให้กระทำได้เท่าที่กำหนดในกฎกระทรวง

^๖ มาตรา ๑๐ ให้ธนาคารมีอำนาจกระทำการภายในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๙ อำนาจเช่นนี้ให้รวมถึง

ฯลฯ

ฯลฯ

(๑๑) เป็นตัวแทนของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจเพื่อจ่าย เรียกเก็บ หรือรับชำระค่าที่ดิน ค่าเช่าเช่าการลงทุน ค่าบริการ ค่าธรรมเนียม หรือเงินประเภทอื่นตามที่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจได้มอบหมายให้ธนาคารจ่าย เรียกเก็บ หรือรับชำระจากบุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือเป็นตัวแทนของบุคคลอื่น เพื่อดำเนินการดังกล่าวได้โดยต้องเป็นไปตามข้อบังคับของธนาคาร

ฯลฯ

ฯลฯ

^๗ มาตรา ๙๑/๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๙๑/๔ การประกอบกิจการดังต่อไปนี้ในราชอาณาจักรให้อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะตามบทบัญญัติในหมวดนี้

(๑) การธนาคารตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์หรือกฎหมายเฉพาะ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๘ มาตรา ๙๑/๓ ให้ยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับกิจการดังต่อไปนี้

(๑) กิจการของธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ฯลฯ

ฯลฯ

^๙ มาตรา ๗๗/๓ นอกจากกรณีตามมาตรา ๙๑/๔ กิจการใดที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะตามมาตรา ๙๑/๒ หรือได้รับยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะตามมาตรา ๙๑/๓ ย่อมไม่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มตามหมวด ๔ นี้

ได้รับยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะตามมาตรา ๙๑/๓^๖ ไม่อยู่ในบังคับที่จะต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม
 ดังนั้น การประกอบกิจการของ ธ.ก.ส. ในการเป็นตัวแทนรับชำระค่าไฟฟ้าผ่านเคาน์เตอร์
 ของธนาคารจึงได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ทั้งนี้ ตามแนวคำวินิจฉัยของ
 คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๒) ที่ได้ให้ความเห็นไว้ในเรื่องการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับ
 การให้บริการทางการเงินของธนาคารออมสินโดยเป็นตัวแทนรับชำระค่าสาธารณูปโภคหรือค่าสินค้า
 และบริการ (เรื่องเสร็จที่ ๑๒๕/๒๕๕๒)^๗

(นายดิศทัต โทตระกิตย์)

รองเลขาธิการฯ รักษาการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๕๗

^๖ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^๗ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การเสียภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการให้บริการ
 ทางการเงินของธนาคารออมสินโดยเป็นตัวแทนรับชำระค่าสาธารณูปโภคหรือค่าสินค้าและบริการ ส่งพร้อมหนังสือ
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๑/๐๒๑๒ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๒ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี